

SERVISI NA RAZSTAVI „DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO“

V okviru nove mednarodne revijalne razstave »Družina in gospodinjstvo«, ki bo organizirana v okviru letošnjega jesenskega zagrebškega velesajma, bodo priredili tudi razstavo 14 različnih vrst servisov nimamo izkušenj, bo namen razstavi opremo. Razstavo bo spremljala vrsta kratkih predavanj za obiskovalce. Namen organizatorjev je, da pokažejo ljudskim odborom, stanovanjskim skupnostim in drugim organizacijam možnosti za organiziranje servisov. Servisi bodo opremljeni z vsemi potrebnimi napravami in stroji, a tam, kjer jih ni na razpolago, se bodo poslužili risb, fotografij, panojev in podobno. Ker v organiziranju servisov nimamo izkušenj, bo smoter razstave, da opozori na načine, kako je mogoče organizirati servise. Zato bodo pri ureditvi razstavljenih servisov upoštevali tudi možnosti za kombinacije po pogojih, potrebah in sredstvih posameznih krajev in stanovanjskih skupnosti. Sele prihajajo leto bodo v okviru te razstave razstavili (v celoti ali delno) posamezne uspešno organizirane servise.

Za naše bralce objavljamo na kratko vrste in namene servisov, ki bodo prikazani na razstavi.

Servisi v stanovanjskih skupnostih

Servisi za krpanje, pranje in likanje perila služijo skupinam gospodinjstev. Ustanovijo se lahko na tri načine: pri hišnih svetih, stanovanjskih skupnostih in za delavce po tovarnah.

Servisne kuhinje za več družin v hiši, v katerih bodo pripravljali hrano za zaposlene osebe. V teh kuhinjah lahko opravijo tudi individualna naročila. S tem odpade bojazen pred načinom prehranjevanja, ki je v navadi v menzah in gostilnah. Razen tega lahko vsako gospodinjstvo pripravi na primer večerni obrok v svojem stanovanju, v tako imenovani čajni kuhinji, dva osnovna obroka pa, ki ju štejemo za močnejša, pripravijo v tem kolektivnem servisu.

Servisno pralnico in sušilnico perila za eno hišo ali za več manjših hiš je treba oskrbeti z ustreznimi modernimi napravami, ki bi bila last ene hiše ali več manjših hiš.

Servis za prodajo za kuhanje pripravljene hrane in delavnice za konzerviranje sadja in vrtnin. Servis prodaja material za kuhanje, na primer, očiščen

grah, špinačo, razne vrste zelenjave, stročnic in podobno, tako, da za kuhanje pripravljeno hrano dostavlja potrošniku, ali pa jo potrošnik sam prevzame v servisu. Delavnica za konzerviranje sadja in zelenjave služi mestnim gospodinjstvom, ki želijo opraviti konzerviranje prinesenega materiala za svoje potrebe ob strokovnih nasvetih. V servisu mora delati strokovnjak za ta dela, lahko pa je tudi več strokovnjakov, ki bi po potrebi šli tudi v gospodinjstva, kjer bi lahko prav tako pod njihovim nadzorstvom opravili konzerviranje.

Servis za zdravstvene usluge. Namen tega servisa je, da organizira nadziranje bolnih otrok in odraslih bolnikov, dajanje injekcij bolnikom in nego porodnic po vrnitvi iz bolnišnice. Tako bi dosegli prihranek pri času, ki ga bolniki in njihova okolica izgubljajo s čakanjem, da jim zdravstvene ustanove nudijo pomoč. Servis bi spadal v pristojnost socialnega zavarovanja, zdravstvene usluge pa bi opravljali strokovni kadri za socialno zavarovanje.

Samostojni servisi

Servisi za prodajo pripravljenih obrokov. V njih prodajajo obroke, ki so jih pripravili strokovnjaki na znanstveni osnovi. Obroke je mogoče naročiti ali dostavljati potrošnikom.

Servis za prodajo mleka, mlečnih in sadnih izdelkov in raznih vrst peciva po naročilu dostavlja blago potrošnikom. Možno je, da v svojem okviru odpre tudi sadno mlečno restavracijo.

Servis za snaženje, pranje in likanje obleke za dojenčke. Razen svoje osnovne naloge lahko opozarja tudi na najbolj ekonomično in najprimernejšo opremo za otroke, ki bi jo bilo mogoče naročiti v servisu ali pa jo iz donesenega materiala v njem izdelati. Prav tako bi uslužbenci servisa organizirali zbiranje obleke za dojenčke zaradi čiščenja in pranja po stanovanjih.

Servis za otroško konfekcijo. V njem bi bilo mogoče naročiti izdelavo otroške obleke iz prinesenega materiala ali materiala, ki bi ga izbrali v servisu.

Servisni hladilniki. Organizirajo jih v stanovanjskih skupnostih in nudijo možnost, da se za določeno nadomestilo vzamejo v najem pregrade za globinsko hlajenje živil. Vsako gospodinjstvo razpolaga s ključem svoje pregrade in se po potrebi med letom poslužuje različnih vrst zaledenelih živil.

Vaški servisi v naprednejših vaseh

Servis za konzerviranje sadja in vrtnin. V njem dela strokovnjak, ki konzervira sadje in vrtnine.

Vaška električna pekarna.

Vaška pralnica perila. Njeno kategorizacijo opravijo po številu vaških gospodinjstev, ki jim streže.

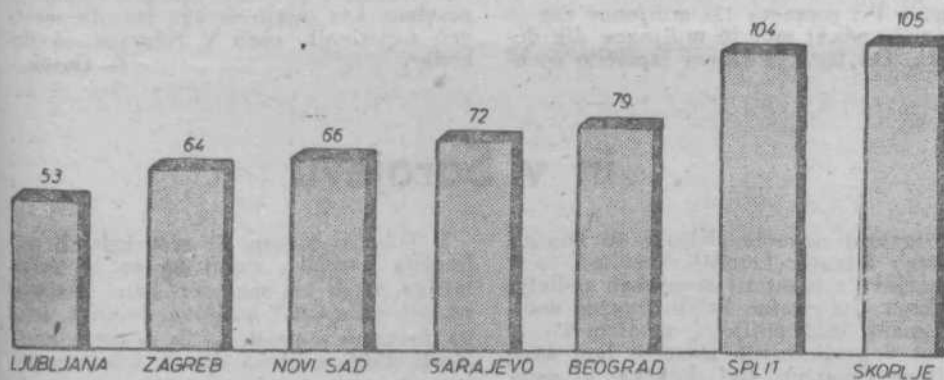
Vaško kopališče izkorišča naprave za črpanje vode na ročni in motorni pogon.

Vaški servis za krpanje in likanje perila. Njegova oprema je prav taka, kakršna je oprema servisov v stanovanjskih skupnostih.

Vaška sušilnica sadja in vrtnin je opremljena z ustreznimi napravami.

KOMUNE V ŠTEVILKAH

BOLNIŠKE POSTELJE

Podatki za ta grafikon so iz Statističnega letopisa Zveznega zavoda za statistiko in kažejo stanje na dan 31. decembra l. 1955. Pri izračunavanju števila prebivalstva na eno posteljo so bile upoštevane samo postelje, ki so nameščene po bolnišnicah.

Med mesti z več kakor 80 tisoč prebivalcev odpade v Ljubljani najmanj prebivalcev na eno bolniško posteljo (53), medtem ko morata Skopje (105) in Split (104) zaradi manjše bolnišnične zmogljivosti računati z znatno večjim številom. Zagreb (64), Novi Sad (66), Sarajevo (72) in Beograd (79) so približno v enakem položaju.

Od mest, ki niso upoštevana v tej anketi, ker ne ustrezajo po velikosti, ima Celje 24 prebivalcev na bolniško posteljo, Pulj 29, Tuzla pa 36 prebivalcev.

S takim proučevanjem grafikona pa ne dobimo realne slike. Jugoslovansko povprečje za l. 1955 je znašalo približno 260 prebivalcev na bolniško posteljo. Upoštevati moramo, da bolniške postelje v mestnih bolnišnicah ne služijo samo prebivalstvu teh mest. To se posebno lahko reče za večja mesta, ker je v njih največ bolnišnic s kliniki in specialistično službo, tako da prihajajo vanje pogosto bolniki iz vse republike.

Zaradi popolnejšega pregleda objavljamo podatke tudi za druga mesta, ki jih zajema Statistični letopis:

Kragujevac (61), Niš (66), Priština (74), Subotica (117), Zrenjanin (66), Dubrovnik (45), Karlovac (76), Osijek (59), Pulj (29), Reka (40), Celje (24), Maribor (63), Banja Luka (53), Mostar (93), Tuzla (36), Titograd (65), Nikšić (70), Zenica (81) in Bitolj (127).